

ми Московського університету (Ілля викладав там крім словесності ще право та історію). Проте, якщо перший (Роман) все своє коротке життя присвятив Московському університету, то Ілля Тимківський повернувся на батьківщину, де став видатним освітнім діячем, професором Харківського університету. При його безпосередній участі скрізь в Україні (в Харкові, Чернігові, Катеринославі, Новгороді-Сіверському, Полтаві й Одесі) були відкриті школи, повітові училища, гімназії. Активна освітньо-педагогічна діяльність Іллі Тимківського на ниві народної освіти та шкільної справи в значній мірі сприяла розвитку прогресивної педагогічної думки в Україні першої половини ХІХ ст.

Діяльність братів Тимківських була досить різнобічною, проте значущість їх внеску в культурно-освітнє життя суспільства не викликає сумніву.

О. Сандалюк

(Київ, НаУКМА)

ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ. ФРАНЦУЗЬКА МОВА В КИЇВСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Києво-Могилянська академія як вищий навчальний заклад європейського рівня велику увагу приділяла прогресивним напрямам освіти і виховання, підтримувала наукові та ділові зв'язки з вченими закордонних культурних й освітніх центрів, зокрема Франції. У другій половині ХVІІІ ст. по всій Європі почали поширюватися ідеї французьких філософів-просвітителів Дідро, Русо, Вольтера та ін. Професори Київської академії завжди цікавились новими філософськими течіями. Вони в основному не сприймали їх, але знайомство з цими течіями давало можливість полемізувати й критикувати, стаючи, таким чином, на захист основ віри. Ознайомлення викладачів та студентів Київської академії з творами французьких філософів безумовно вимагало володіння мовою.

Також важливо зазначити, що в той час французька мова набула значного поширення в аристократичних колах, а згодом стала другою державною мовою в Російській імперії. Незнання французької мови ставало ознакою невихованості. В Академії, як у вищому навчальному закладі України, навчались сотні дітей української аристократії і козацької старшини /Кулябки, Дуніни-Борковські, Скоропадські, Мілорадовичі та ін./, які прагнули згодом зайняти провідні посади в державі. Тому перед керівництвом

Києво-Могилянської академії постає нагальна потреба у запровадженні французької мови в навчальному процесі.

У 1753 р., за наполяганням ректора Академії Георгія Кониського, був відкритий спеціальний клас французької мови. В 1794 р. він був закритий, оскільки вважалося, що: “Неблагонамірені з них /студентів/ знанням цієї мови зловживають”. Тобто фактичною підставою було те, що з французькою мовою проникали до Академії вольтерівські ідеї та інших енциклопедистів XVIII ст. У 1798р. викладання французької мови в Київській академії було відновлено.

Про високий рівень викладання французької мови свідчить той факт, що багато випускників Академії займалися літературними перекладами з французької, працювали перекладачами в різних міністерствах та посольствах, в навчальних закладах Росії. Академія, прагнучи створити мовне середовище для студентів, запрошує до викладання “природних” французів (Маргасту де Зеємеліра, П'єра де Ковета, Люппе, Форінеля й Бруїона та ін.).

Викладання французької мови в Київській академії яскраве свідчення світського статусу вищого навчального закладу України.

Хижняк З.І., к.і.н., доцент

(Київ, НаУКМА)

КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ. ПРАВОВИЙ СТАТУС (1615-1817)

Вагоме місце в дослідженнях з історії Києво-Могилянської академії належить документам, в котрих є дані про час заснування Академії, окремі стани її розвитку, норми і права внутрішнього розпорядку, визнання державними структурами, надання Академії прав вищої школи тощо - тобто документи, які проливають світло на правовий статус Академії.

Як інституція, що відігравала надзвичайно важливу роль в національному, культурному, релігійному житті України, Києво-Могилянська академія пройшла кілька історичних станів, тісно пов'язаних з подіями політичної й державної ваги.

Започаткована представниками культурно-національного відродження (як навчальний заклад) й ідеологічний (національно-релігійний) осередок, Київська братська школа не могла мати державної (від Речі Посполитої) санкції й підтримки. Тому й документи про її заснування, і в першу чергу дарча Галшки Гулевичівни, мають приватний характер. Але, внесені до книг Київського магістрату, вони набрали юридичної вартості.